

- забезпечення безпеки власних інформаційних ресурсів;
- поширення пропаганди або дезінформації, щоб деморалізувати військо та населення ворога;
- підрив якості інформації противника і попередження можливості збору інформації ним самим.

Феномен інформаційної війни потребує подальшого, перш за все, філософського осмислення, оскільки така війна є, по суті, війною смислів, а її головна технологія – підміна понять та спотворення основоположних ідей противника.

Ключові слова: інформаційна війна, інформація, інформаційна зброя.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Лібікі М. Що таке інформаційна війна? //Військо України. – 2014. – 10 травня.
2. Расторгуев С. П. Философия информационной войны. - М.: Вузовская книга, 2003. - С.147.

УДК 141.7(477)

СОЦІАЛЬНО-ФІЛОСОФСЬКІ ІДЕЇ МИХАЙЛА ПЕТРОВИЧА ДРАГОМАНОВА

Студ. Шпак Є.О., гр. БІТ1-16

Науковий керівник доц. А.В. Сакун

Київський національний університет технологій та дизайну

Мета і завдання. Мета дослідження полягає у висвітленні ідейно-наукової творчості мислителя в області філософії.

Завдання: проаналізувати філософські засади світогляду М. Драгоманова.

Об'єктом дослідження. Є соціально-філософські ідеї М. Драгоманова.

Предметом вивчення є принцип світогляду мислителя: лібералізм, космополітизм, федералізм.

Методи та засоби дослідження. Методологічною основою дослідження є філософські та загальнонаукові методи : принцип об'єктивності, системності, історизму.

Наукова новизна та практичне значення отриманих результатів.

Доведено, що в основі драгоманівської концепції філософії лежить з одного боку, ідея прогресу, а з другого – соціологічне розуміння історичного процесу.

Показана цілісність світогляду мислителя, тісний зв'язок його громадських переконань з ідеями історіософії.

Зважити на негативне сприйняття Драгомановим політики як сфери влади, в роботі обґрунтовується пріоритетність культурологічного аспекту його політичної філософії.

Матеріали дослідження можуть бути використані студентами для підготовки та проведення семінарських занять з філософії.

Результати дослідження. М. Драгоманов /1841-1895 рр./, мислитель і громадський діяч, історик і публіцист. Остаточо світогляд Драгоманова сформувався після еміграції за кордон з причин "неблагонадійності". На його погляди вплинули твори російських революційних демократів, соціалістів-утопістів. Свої погляди називав позитивізмом, хоч у розумінні природи стояв на матеріалістичних позиціях, Критично

оцінював християнство. Драгоманов вірив у безмежні можливості людини пізнавати світ, відкривати його закономірності. На розуміння суспільства Драгоманова вплинув певним чином марксизм, хоч вчений і звертав увагу на неприпустимість перебільшення економічного фактору. Михайло Драгоманов був одним із засновників української соціології, людиною, що перша використала поняття "соціологія" в курсі своїх лекцій. Михайло Драгоманов вважав соціологію універсальною, але й точною наукою про суспільство. Він досить критично ставився до деяких концептуальних положень позитивізму О. Конта й органістичної теорії суспільства Г. Спенсера. На думку М. Драгоманова, соціологія - це наука про діяльність людини в суспільстві, тому вона повинна містити такі ж узагальнення, формулювання законів, як і точні науки.

Структура суспільства за М. Драгомановим, має три основні підсистеми:

- матеріал, з якого складаються суспільства (індивіди, народності);
- суспільства (їхні форми: сім'я, клас, державний союз, міждержавний союз);
- продукти суспільної діяльності (матеріальні та моральні).

Раціоналізм. Драгоманов М.П. вірив в існування та могутність природних законів історії. Такі самі закони керують політикою, і саме політична наука повинна з'ясувати людям напрям і підґрунтя їхньої громадської праці. Вчений вважав, що боротися за соціальний ідеал треба зброєю знання. Оскільки таким ідеалом йому уявлявся людський добробут, якого можна досягти тільки за допомогою здобутого наукою знання.

Лібералізм. Головний принцип свого світогляду – принцип лібералізму, Драгоманов розглядає в контексті критичного аналізу переважно німецької філософії історії, зокрема тієї її частини, де йдеться про місії народів.

Космополітизм. Вже у магістерській дисертації Драгоманов чітко висловлює свою схильність до космополітизму, перетворюючи його в один із провідних принципів власної історіософської концепції, котрий не лише виводиться на основі глибокого осмислення історії різних народів, а й несе неабияке методологічне навантаження.

Федералізм. Розуміння М. Драгомановим суті національного питання, його федералізм, піддавалися і піддаються критиці прихильниками незалежності України, за чийм переконанням, він не розумів потреби в політичній незалежності України, а його федералізм є замахом на ідею державної незалежності, працює на формування духу пристосовництва, "провансальства", зазначав Д. Донцов.

Висновки. Формування світогляду М. Драгоманова ґрунтувалося на узагальненнях загальноєвропейського історичного процесу, від якого він ішов до осягнення вітчизняної історії та реалій тогочасного суспільно-політичного й культурного життя України.

М. Драгоманов постійно працював над пошуком і обґрунтуванням ідейності «нового українства». Він вважав, що саме воно покликане відкрити якісно новий сенс свого буття.

Ключові слова: світогляд, філософія, історичний процес, буття, політика.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Волинка Г. Дещо про філософські орієнтації М.П. Драгоманова // Пам'ять століть. – 2003. – № 5. – с.30-34.
2. Довбня В. Філософсько-освітні погляди М. Драгоманова (Сіерянський літопис). – 2007. – №1. – С.152-161.
3. Федченко П. М. Драгоманов: Життя і творчість. – К.: Дніпро, 1991. – 362с.